

”Sinä yönä minusta tuli ei-mitään.” – Suomeen pakolaisena saapuneet kirjoittivat pakolaismatkoistaan SKS:lle

13.6.2022 klo 14:30

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Matkalla turvaan - tutkimushankkeen (Oulun yliopisto) kirjoituskilpailuun lähetetty aineisto on kiehtova, koskettava ja yhteiskunnallisesti merkittävä.

”Pakomatka on ehkä nimensä mukaisesti tuskan ja epäoikeudenmukaisuuksien pakenemista. Paettuasi tämän kaiken, anna itsellesi mahdollisuus parempaan elämään ja hymyile; hymysi on mitä kaunein, sillä sen takana piileksivät kaikki se eletty kipu ja tuska. Hymyile sillä se kertoo voitoista. Hymyile sillä hymysi kertoo vahvuudesta kulkea eteenpäin matkan mutkista huolimatta.” Pakolaismatkalla-muistitietokeruun vastaaja (Nro. 3)

[Pakolaismatkalla](#)-kirjoituskilpailun tarkoituksena oli tallentaa pakolaiseksi päätyneiden kokemuksia kotimaan jättämisestä ja elämänvaiheista sen jälkeen. Kilpailuun saapui 37 vastausta, jotka on kirjoitettu 10 eri kielellä (suomi, englanti, turkki, arabia, persia, espanja, venäjä, tigrinja, kurdi ja albania). Yhteensä aineistoa kertyi pitkästi yli 200 sivua.

Kirjoitukset ovat pääasiallisesti vastaajien omaelämäkerrallisia kertomuksia pakolaismatkaan johtaneista syistä, matkan vaiheista sekä elämästä Suomessa. Toiset kirjoittajat kuvaavat elämänsä äkillistä ja yllättävää käännettä, jonka myötä ajautuvat pakolaiseksi, tai yhden kirjoittajan sanoin ”vapausmatkaajaksi”. Toiset taas hahmottavat ylisukupolvista pakolaisuuden ja juurettomuuden kokemusta, jossa kertojan matka Suomeen on ollut vain yksi vaihe.

”Perjantai, 15. heinäkuuta 2016. Sinä yönä sammuiivat hetkessä kaikki valot, joilla uskoimme pysyvämme elämän syrjässä kiinni. Sinä yönä ajattelemisen julistettiin terrorismiksi. [---] Sinä yönä minusta tuli ei-mitään.” Pakolaismatkalla-muistitietokeruun vastaaja (Nro. 23)

Vastaajat kertovat vaihtelevia reittejä kulkevista matkoistaan, joiden varrella toistuvat uhkaavat ja epätodelliset tilanteet, epätoivo ja luovuttamisen halu ja toisinaan myös ihmeelliset, onnekkaat käännteet tai autetuksi tuleminen. Elämä

Suomessa on toisille turvallista ja ihmisarvoista, mutta toisten taistelu olemassaolosta jatkuu vielä Suomessakin.

”We were headed back to the camp and I remember in the first hour we looked at the beach that was below us. The water was so clear and so blue just like what you see on TV. It felt fake and my wife told me to go and take a dip because we might never see such a beautiful sea ever again, and that’s what I did. It was a beautiful moment because we just survived a situation where we might have died in the water.” Pakolaismatkalla-muistitietokeruun vastaaja (Nro. 13)

”Maahanmuuttoviraston puhuttelut, päätökset, valitukset eri oikeusasteisiin ylläpitävät pelkoa tulla karkotetuksi. Se pelko on läsnä yöllä kauhuna valvoessani tai painajaismaisissa unissani, se on läsnä päivällä kadulla kävellessäni, kaupassa käydessäni, koulutunnilla, kirkossa ja kotona.” Pakolaismatkalla-muistitietokeruun vastaaja (Nro. 31)

Yksi aineiston ajankohtaisimpia osia ovat turkinkielisten ihmisten kertomukset siitä, kuinka heidän elämänsä kesällä 2016 sai äkillisen käänteen ja miten he päätyivät Suomeen. Monet kertomukset kuvaavat pakolaisten matkaa Lähi-idän maista Eurooppaan, mutta myös pakolaismatkoja muista suunnista. Yhteistä kirjoittajille on, että matkan kokemukset tai kaipaus kotimaahan eivät ole unohtuneet, vaan ovat edelleen läsnä elämässä.

”Tätä tarinaa kirjoittaessani koen yhä samoja tunteita. Ylitän taas Évrosin. Koen kaikki pelkoni uudestaan. Minussa herää tunteita, joita en ymmärrä. Kun Turkista lähdettyäni pääsin Kreikan maaperälle, nollasin itseni. En siis ollut enää sama kuin Turkissa. Olin kuin sikiö äidin kohdussa. Syntyisi uusi [nimi]. Olin matkalla kohti uutta maata ja minulle vierasta kulttuuria. Nykyisin aika Kreikassa tuntuu minusta raskausajalta. Se oli tie, jota seurasin, kun siirryin ihmisyyden luokasta toiseen. Tämän jälkeisessä elämässä syntyisin pakolaiseksi. Jatkaisin elämäni pakolaisluokassa. Myös tyttäristäni tulisi pakolaislapsia.” Pakolaismatkalla-muistitietokeruun vastaaja (Nro. 23)

Pakolaismatkalla-kirjoituskilpailun voittaja (1. sija) on **Hussain Kazemian** Helsingistä. Muut rahapalkinnon saajat ovat **Tara Vallenius** Vantaalta, **Ali Al-Mashahdane** Vaasasta, **Naciye Temiz** Loimaalta, **Ali Hashemi** Jyväskylästä ja **Silvana Berki** Tampereelta.

Palkintolautakuntaan kuuluivat akatemiatutkija **Johanna Leinonen** (Oulun yliopisto), erityisasiantuntija **Husein Muhammed** ja SKS:n arkiston kokoelmapäällikkö **Katri Kivilaakso**.

Lisätietoja:

Katri Kivilaakso, p. 040 534 1923, katri.kivilaakso@finlit.fi tai

SKS:n arkisto, p. 0201 131 240, keruu@finlit.fi

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura ja Suomen Akatemian rahoittama *Matkalla turvaan: Vertaileva tutkimus pakkomuuton narratiiveista* -tutkimushanke (2018–2023) järjestivät *Pakolaismatkalla*-kirjoituskilpailun 15.1.–15.5.2021. Aineisto käännoksineen on tutkimushankkeen käytössä ja tulee myöhemmin SKS:n arkistoon asiakkaiden tutkittavaksi.